

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Stredná odborná škola ekonomická, Stojan 1 05201 Spišská Nová Ves
4. Názov projektu	Rozvojom gramotnosti k lepšiemu uplatneniu na trhu práce
5. Kód projektu ITMS2014+	312011Z493
6. Názov pedagogického klubu	Klub čitateľská gramotnosť
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	PhDr. Renáta Krajňáková
8. Školský polrok	február 2021 - jún 2021
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	http://sosesnv.edupage.org/

10.

Úvod:

Stručná anotácia

Pod čitateľskou gramotnosťou rozumieme schopnosť nielen čítať text, ale aj pochopiť jeho obsah a so získanými informáciami aj pracovať. Naozaj nie je dôležitá rýchlosť čítania, ale podstata spočíva v tom, aby sa text správne pochopil. S čitateľskou gramotnosťou sa upevňujú aj komunikatívne schopnosti žiaka, jeho čitateľské návyky, postoje a utvára sa priestor pre vlastné jazykové prejavy. V procese učenia, tak žiak nadobúda aktívnu účasť.

Prioritným cieľom práce pedagógov v klube ČIG bolo transformovať čitateľskú gramotnosť do výchovno-vzdelávacieho procesu predmetov slovenský jazyk a literatúra, dejepis. Aby sa dosahovali kladné výsledky, do vyučovacieho procesu sme zaraďovali individuálny prístup, názornosť, rôzne didaktické pomôcky, didaktické formy vyučovania, prácu s digitálnymi technológiami.

Počas strenutí členovia klubu analyzovali a vyhodnocovali projekty, odovzdávali si skúsenosti a diskutovali o aktuálnych otázkach.

Kľúčové slová

Čitateľská gramotnosť, technika čítania, čítanie s porozumením, digitálne technológie, vzdelávacie metódy a postupy

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Písomný výstup je analýzou činnosti Klubu čitateľskej gramotnosti. V ďalšom roku môže slúžiť ako pomôcka, návod pri inovácii profesijných zručností vyučujúcich všeobecnovzdelávacích predmetov pri práci s textom. Cieľom práce klubu sa stal monitoring čitateľskej gramotnosti žiakov školy, analýza zistenej úrovne, výmena skúseností z vlastných vyučovacích hodín, návrhy na zlepšenie práce.

Dlhodobým cieľom je čitateľská gramotnosť žiakov, rozvíjanie chápania a porozumenia všetkých textov, nielen literárnych.

Jadro:

Popis témy/problém

Diagnostiku čitateľskej gramotnosti sme v klube realizovali rôznymi spôsobmi. Jedným z nich bola tvorba testov.

Test slúži ako diagnostický nástroj čítania s porozumením. Je to súvislý text, ku ktorému sa viaže niekoľko otázok, na ktoré žiak odpovedá buď písomne alebo si vyberie správnu odpoveď.

Pri tvorbe testu sa kládol dôraz na primeranosť veku. Literárny text by mal zanechať u žiaka pocit estetická a vytvárať u neho vlastný postoj, názor na svet.

Ukážka 1

Milan Rúfus – Žene

Mala si mien, keď sa jar hrala s nami.

Bývala si v nich celá premenená.

Dnes ti už vravím iba jedno: mami.

A sú v tom mene všetky dávne mená.

Odišla azda? Never, nie je iná,

len inak hľadá zo vzdialených brehov.

To iba hrozno prešlo cestou vína.

Nestratilo sa ani zrnko z neho.

Už neprebúdžaj blúznivé a spiace,

*Keď **štíhlou** dlaňou krájaš svojim chlieb.*

Nič nestrácaš. Nič, veď je toto viacej.

O čo je viacej nás. Nás – mňa i teba.

1. Milan Rúfus nebol:
A: básnik
B: esejista
C: literárny historik
D: dramatik
2. Podčiarknutý básnický prostriedok v ukážke predstavuje:
A: prirovnanie
B: personifikáciu
C: epiteton
D: anaforu
3. Báseň je venovaná:
A: milenke
B: manželke
C: priateľke
D: matke

4. Ktoré dielo nepatrí do Rúfusovej tvorby?

- A: Dotyky
B: Až dozrieme
C: Modlitbičky
D: Chlapec maľuje dúhu

5. Rúfus sa inšpiruje aj vidieckymi motívmi. Synonymum k slovu vidiecky je:

- A: spoločenský
B: rustikálny
C: sakrálny
D: mestský

6. Koľko strof obsahuje ukážka?

7. Z ukážky vypíšte básnickú otázku.

8. Napíšte opozitum k zvýraznenému slovu v ukážke.

Ukážka 2

Miroslav Válek – Jablko

*Jablko zo skrine sa skotúlalo na zem.
Tak si zbaľ svoje veci a môžeš ísť.*

*Oprela sa chrbtom o dvere
a vykrikla očami:
Preboha ťa prosím, nie!
Ale ja som raz vedel, že mám toho dost';
vstal som,
zdvihol som jablko,
zaprášené a ešte zelené,
a položil som ho na stôl.
Neprestávala prosiť, prišla k stolu,
plakala.
Pozerala na mňa, utierala jablko,
plakala.
Až som jej povedal: Polož to jablko a chod'!*

1. Aký literárny druh je uplatnený v ukážke?

- A: lyrika
B: epika
C: poézia
D: próza

2. Zelené jablko v ukážke symbolizuje:

- A: slabú úrodu
B: odrodu jablka
C: nedozretý vzťah
D: pokušenie

3. Slovo prosím je nasledovným slovným druhom:

- A: citoslovce
B: časťica
C: podstatné meno
D: prídavné meno

4. Kto v ukážke ukončí vzťah?

- A: muž
B: žena
C: rozprávač
D: tretia osoba

5. Ktorá Válekova báseň bola zhudobnená?
A: Jablko C: Jesenná láska
B: Dotyky D: Jarná láska
6. Aký jazykový štýl je uplatnený v ukážke?
7. V ktorom storočí žil Miroslav Válek?
8. Ktoré interpunkčné znamienko znázorňujúce rozkaz sa objavuje v ukážke?

Ukážka 3

Margita Figuli – Tri gaštanové kone

- Keď sa vrátim, ako ti mám dať vedieť? – lebo na to sme zabudli.

Rozmýšľala a prvý raz sa šťastne usmiala. Úsmev spočinul na mojom koni. Stade sa vrátila znova do mojej tváre a nezmeniteľne povedala, akoby si chcela vymýšľať čím ťažšie úlohy pre mňa, a tak chcela skúšať moju lásku:

- Vrátiš sa s troma gaštanovými koňmi a na mieste, kde si ich uviažeš, tam sa stretneme. To bude znamenie.

Dva ľudské životy som mal v moci, Magdalénin a svoj. Vedel som, že nijaký zázrak nás nevytrhne z polohenia, v akom sme sa nachodili. Bolo mi jasné od prvopočiatku, že len vlastnou húževnatosťou dosiahneme to, po čom sme túžili celým srdcom. Prvý krok som mal spraviť ja, mal som splniť sľub, ktorý som dal Magdaléne.

1. Ktoré tvrdenie o rozprávačovi v ukážke je pravdivé?

- A. príbeh rozpráva autor; v 1. osobe sg.
- B. príbeh rozpráva Peter; v 1. osobe sg.
- C. príbeh rozpráva Magdaléna, v 1. osobe sg.
- D. príbeh rozpráva autor; v 3. osobe sg.

2. Ktoré tvrdenie o ukážke neplatí?

- A. Symbolom je kôň, na ktorom sa má Peter vrátiť.
- B. Peter musí splniť skúšku, aby získal lásku, ako v rozprávke.
- C. Ukážka má znaky lyrizovanej prózy.
- D. Hlavný hrdina dokazuje, že dobrotou srdca možno vzdorovať zlu a násiliu.

3. V 1. časti ukážky dominuje:

- A. vnútorný monológ, úvaha
- B. dialóg, rozprávanie
- C. opis, vnútorný monológ
- D. úvaha, monológ

4. K akému slovnému druhu patrí podčiarknuté slovo?

- A. prídavné meno B. neurčitá číslovka C. vymeďzovacie zámeno D. príslovka

5. Akým spôsobom bolo utvorené slovo *prvopočiatok*?

- A. odvodzovaním B. skladaním C. spájaním D. skracovaním

6. V ktorej z viet je číslovka napísaná bez pravopisnej chyby?

- A. Oženil sa pred siedmimi rokmi.
- B. Oženil sa v tridsiatych rokoch svojho života.
- C. Oženil sa už tretí krát.
- D. Oženil sa tri razi.

7. Vôňa prebúdajúcej zeme signalizovala príchod jari.

Čím je v uvedenej vete vyjadrený zhodný prívlastok?

- A. trpným prídastím
- B. činným prídastím
- C. prechodníkom
- D. slovesným podstatným menom

8. Ktorá z možností obsahuje slová z troch rôznych jazykových štýlov?

- A. matika, žiadosť, duplikát
- B. luna, slovina, sudba
- C. oxidácia, vesna, kámoš
- D. fotosyntéza, foter, algebra

9. V ktorej z možností sú všetky slová frazeologizmy?

- A. prijímacie pohovory, letný deň, vysoko rúbať
- B. stratiť reč, vziať nohy na plecia, hádzať hrach na stenu
- C. rozťať gordický uzol, byť sto rokov za opicami, jazyková škola
- D. triedna kniha, nový kabát, jarný deň

10. Nájdi možnosť, v ktorej sú k jazykovému štýlu správne priradené slohové útvary.

- A. náučný – výklad, referát, beletrizovaný životopis
- B. umelecký – dráma, novela, úvodník
- C. administratívny – pozvánka, úradný list, žiadosť
- D. publicistický – fejtón, správa, súdny prejav

Testy slúžili na posúdenie porozumenia textu a následne mapovali poznatky, vedomosti študentov. Po vyhodnotení sa analyzovali jednotlivé úlohy, posudzovali z hľadiska porozumenia.

Klub čitateľskej gramotnosti sa zameriaval aj na analýzu vplyvu motivácie na dosahovanie vyššieho stupňa čitateľskej gramotnosti jednotlivca v pedagogickej praxi. Ak žiak neprichádza do školy s vnútornou motiváciou čítať, je potrebné vytvoriť u neho vzťah prostredníctvom stimulov- pochvala, odmena, uznanie.

Pokúsiť sa presvedčiť ho o vlastných schopnostiach, ponúknuť im tituly kníh, ktoré by zaujali, diskutovať o prečítaných textoch.

Prax nám ukazuje, že žiaci radšej prijímajú pasívne poznatky, ako by mali sami prispieť k ich odhaleniu. O to náročnejšia je práca učiteľa zaujať a vtiahnuť žiaka k sprístupňovaniu vedomosti. Problémom sa stáva aj rôzna úroveň žiakov, čo sa týka pochopenia poznatkov aj čítania. Úlohou učiteľa je teda rozvíjať u žiakov čítanie s porozumením na vhodne zvolenom texte a koncipovať úlohy tak, aby ich žiaci zvládli. Spätnou väzbou- analýzou, sebahodnotením zistiť, s čím mali žiaci problém a čo im vyhovovalo. Aby došlo k zlepšovaniu, je potrebné vyberať texty rôzneho charakteru nielen umelecké, ale aj publicistické, administratívne a pod. Nesúvislé texty sú náročnejšie, preto im budeme venovať pozornosť aj v budúcnosti. Niektoré zvládli už v doterajšom štúdiu- graf, tabuľka,

inzerát, cenník. Prišli sme k záveru, že farebné grafy sú lepšie na rozlíšenie, nesúvislé texty s jasnou štruktúrou.

Doménou ostáva práca s umeleckým textom v čítankách alebo v iných dielach. Tieto texty prispievajú k estetickému čítaniu. Je preto potrebné, aby učiteľ na hodine dbal na hlasné čítanie, vyberal texty, ktoré vzbudia záujem, venovať rozhovor prečítaným knihám, tvoriť referáty.

Záver:

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

- členovia klubu zvyšovali úroveň čitateľskej gramotnosti prostredníctvom čítania s porozumením
- rozoberali možnosti realizácie rôznych metód
- možnosti zlepšenia čitateľskej gramotnosti
- analýza a vyhodnotenie úloh žiakov
- vzájomná výmena informácií medzi členmi klubu
- podpora pozitívnej motivácie žiakov
- individuálny prístup k žiakom, ktorí majú nedostatky v čitateľskej gramotnosti
- zapájať žiakov do rôznych aktivít a podnecovať ich

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	PhDr. Renáta Krajňáková
12. Dátum	30. 06. 2021
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	Ing. Andrea Iovdijová
15. Dátum	30. 06. 2021
16. Podpis	